І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 4, 1957 No. 233. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОВОДИВ НАРАДАМИ КАБІНЕТУ І ҐРАВ У ҐОЛЬФА

ШВИДКЕ ВИДУЖУВАННЯ АЙЗЕНГАВЕРА ДИВУЄ ЙОГО СПІВРОБІТНИКІВ; ВІН КОНФЕРУВАВ З ДОЛЛЕСОМ І, МАБУТЬ, КОНФЕРУВАТИМЕ З ПРОВІДНИКАМИ КОНҐРЕСУ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 2-го грудня вернувся з своєї фарми в Ґеттисбурґу, Па., де відпочивав під час кінця тижня і проводив нарадами свого кабінету впродовж однієї години і 40 мінут, а після того вправлявся в грі в ґольфа на площі перед Білим Домом. Це було тиждень після того, як він занедужав був на легкий параліч 25-го листопада, і тому його співробітники не були з того вдоволені, що Президент так інтенсивно працює і грає в ґольфа, але лікарі Президента були з цього вдоволені. Президент два рази конферував із своїм державним секретарем Джаном Фостером Доллесом, обговорюючи з ним програму на конференцію з двопартійними конґресовими провідниками, яка є визначена на 3-го грудня. З Білого Дому повідомляють, що Президент має бути на цій конференції, де будуть обговорювати американські пропозиції на Паризьку конференцію голов урядів держав Північно-Атлантійського Пакту (НАТО), закордонну політику країни, взаємний торговельний договір та працю Інформаційної Аґенції ЗДА закордоном. Особистий лікар Президента д-р Говард МекСнайдер оглянув свого пацієнта при кінці дня і ствердив, що його видужування відбувається в „дуже добрім" темпі, і що Президент не був змучений після інтенсивної праці. Члени кабінету ствердили, що Айзенгавер виглядає дуже добре, і що живо цікавився всіми проблемами на засіданні. Секретар Білого Дому Гаґерті і амбасадор до Об'єднаних Націй Генрі Кебот Ладж ствердили, що Айзенгавер вже не має жадних труднощів в мові, як це було в перших днях його недуги. В Конференції з конґресовими провідниками братиме участь і демократичний дорадник в закордонних справах Адлей Е. Стівенсон, який зустрінеться з Президентом Стівенсон заявив, що ще не знає, чи поїде на конференцію до Парижу, бо ця справа ще не була дискутована з представниками уряду. Гадають, що уряд проситиме Стівенсона бути американським делеґатом на цю Конференцію. Гаґерті заявив, що лікарі ще не вирішили, чи Айзенгавер зможе їхати до Парижу. Лікарі погоджуються на працю Президента на найближчий день, і тому про можливість виїзду Айзенгавера до Франції рішатимуть перед 15-им грудня. Якщо б Айзенгавер не міг їхати до Парижу, то його заступатиме віце-президент Ричард Ніксон. Пані Айзенгавер залишилася ще на фармі в Ґеттисбурґу, але вона має незабаром прибути до столиці, бо має товариські зобов'язання. В засіданні кабінету брали участь всі секретарі, а крім того амбасадор до ОН Ладж, головний дорадник Президента Шерман Адамс, директор уряду Оборонної Мобілізації — Ґордон Ґрей, генерал-майор Вілтон Б. Персонс, секретар кабінету Максвел М. Рабб секретар Президента Гаґерті.

В Нюйоркському стейті зареєстровано 225,000 безробітних

Ню Йорк. — Стейтовий промисловий комісар Айседор Лубін промовляв на радіовій програмі „Пізнаймо справу!" і заявив, що число безробітних в Нюйоркському стейті тепер саме з б і л ь ш и л о с я на 50 відсотків в порівнянні з тим самим часом в минулому році, і передбачав, що економіка країни буде ще „погіршуватись, поки вона почне кращати". Але він заявив, що не можна твердити, що ми находимося на шляху до більшої економічної затримки. Зменшення числа затруднених було вирівняно тим, що збільшилося число працівників в банковості, торгівлі і в бюрах. На думку Лубіна число безробітних збільшилося тому, що настало зменшення видатків на оборонну промисловість. Збільшення праці в ділянці керованих ракет може зменшити число безробітних в летунських фабриках на Лонґ Айленді, Н. Й., а також в Боффало, Сиракюзах і Рачестері (Н. Й.). Тепер в стейті Ню Йорк є занотованих 225,000 безробітних, це значить на 50 відсотків більше як в тому самому часі минулого року.

Бюро погоди передбачає холод і дощ в грудні

Вашинґтон. — Бюро погоди ЗДА передбачає цьогорічний холодний грудень і в ньому має падати більша кількість дощу або снігу. Це бюро подає такі нормальні температури в грудні для ключових чотирьох міст в цій країні: Ню Йорк — 35.7; Шикаґо — 28; Денвер — 31.7 і Сан Франсіско — 49.3. В грудні буде дещо понаднормальна температура в східніх стейтах, це значить в стейтах на схід від Мишиґен, Індіяни, Кентаки і Джорджії. В інших стейтах на захід від цієї лінії буде майже нормальна температура, а в стейтах Невада, Арізона, Ютаґ, Ню Мексіко і Тексас буде температура нижче нормальної. — Майже в половині східніх стейтів буде більше атмосферичних опадів від нормальних дощів, в поясі стейтів від Монтани і Дакоти на південь до Тексасу опади будуть нормальні, а на захід від того поясу нижчі від нормальних.

В АМЕРИЦІ

● **1-го грудня** 32 родини в Джерзі Ситі, Н. Дж., мусіли залишити свої мешкання, коли вибухла пожежа в пивниці п'ятиповерхового дому на Евню Джіффорд. Пожежу вдалося погасити і 30 родин вернулися до своїх мешкань.

● **З Гавани на Кубі** повідомляють, що урядові війська президента Батисти вбили в горах Сієрра Маестро 4-ох повстанців Фіделя Кастра. Проти повстанців, яких нараховують на 2,000, оперують 5,000 урядових вояків.

● **Губернатор** Нюйоркського стейту Аверел Гарриман пропонує ухвалити закон, який карав би тих автоводіїв, що куняють за керівницею під час їзди, спричиняючи цим автомобільні катастрофи. У таких автоводіїв — каже Гарриман — треба відбирати дозволи на їзду автом.

● **Президент Айзенгавер** підписав зарядження, згідно з яким заступник державного підсекретаря С. Даґлес Діллон зможе працювати як координатор програми допомоги закордонові.

● **У будинку Об'єднаних Націй в Ню Йорку** до числа найпопулярніших осіб належить також Джеймс Рікалді, який чистить черевики в цій міжнародній установі. Він працює там як чистій взуття вже 11 років і знає, як зветься його професія в 27-и мовах, навчившись цього від своїх різнонаціональних клієнтів. „Найбільше приходиться мені обслуговувати американців і еспанців, — каже Рікалді, — бо вони аж 4 рази на тиждень приходять до мене чистити черевики".

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПРАЦІ

Президент Айзенгавер, здоровий та усміхнений, їде автом із Ґеттисбурґу до Вашинґтону, щоб взяти участь у засіданні уряду. Поруч Президента пресовий секретар Білого Дому Джеймс Гаґерті. Подорож тривала дві години.

Рейбирн заявляє, що ЗДА мусять вести перед в озброєнні

Вашинґтон. — Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн заявив, що ЗДА мусять вести перед в озброєнні і в наукових дослідах, щоб не зазнати такого приниження, як це було недавно з штучним сателітом Землі. Рейбирн сказав, що Конґрес, коли зійдеться на наради 7-го січня 1958 року, не буде жаліти навіть найбільших видатків, щоб випередити СССР в тих ділянках, в яких, можливо, вони зробили більші поступи як ЗДА. „Я гадаю, що всі вільні народи світу в цій справі є тепер об'єднані і думають так само", — сказав Рейбирн, який щойно прибув із Тексасу до столиці. — Одночасно теперішній президент Американського Червоного Хреста, колишній головний командант військ НАТО генерал Алфред М. Ґрунтер заявив, що ЗДА все ще є краще озброєні як СССР, і що баланс сили є на боці вільного світу. Ґрунтер домагався, щоб ЗДА і надалі старалися витримати свою перевагу над к о м у н і стичним бльоком, очолюваним СССР.

Фолсом проти зменшення бюджету свого департаменту

Вашинґтон. — Секретар здоров'я, виховання і добродійности Маріон Б. Фолсом заявив, що він противиться, щоб зменшували бюджет його департаменту, запропонований в сумі 2,440,000,000 долярів. Фолсом думає, що здоров'я і виховання — також належать до оборони країни, і тому не можна зменшувати видатків на його департамент, твердячи, що ці зменшені видатки треба зужити на бюджет оборони ЗДА. Так само, на думку Фолсома, не можна зменшувати федеральних видатків на добродійні цілі, бо 1958-1959 фінансовий рік не має місця на ощадності і цій ділянці. Дві треті з бюджету його департаменту йдуть на допомогу старших віком людей, дітям без опіки, сліпим і нездібним до праці, і тому не можна зменшувати фондів на ці цілі. Тільки одна третя з бюджету департаменту здоров'я, виховання і добродійности призначена на справи здоров'я, виховання і добродійности.

Число смертних випадків в автових катастрофах зменшилося на 3 відсотки

Шикаґо. — Крайова Рада Безпеки повідомляє, що число смертних випадків в автових катастрофах в перших 10-ох місяцях цього року в цій країні зменшилося на 3 відсотки і було на 800 менше від того самого часу в минулому році. Цього року вже згинуло на шляхах ЗДА — 31,350 осіб, а минулого року від січня до жовтня 32,150. На цій основі Крайова Рада Безпеки передбачає, що цього року число смертних випадків на шляхах в цілій країні буде на 1000 менше в порівнянні з 1956-им роком. — Ще краще представляється ця статистика, коли брати до уваги число проїханих автами миль. Цього року на проїханих 100,000,000 миль було 5,6 смертних випадків, а в минулому році — 6. В деяких стейтах число смертних випадків зменшилося на 20 відсотків в порівнянні з минулим роком (Монтана і Айдаго), а в дев'ятьох стейтах на більше як на 10 відсотків. Між великими містами найбезпечніше люди їздили в Дітройті, Шикаґо і Филаделфії.

УКРАЇНСЬКІ УГРУПУВАННЯ В ЕВРОПІ ПРОДОВЖУЮТЬ ЗАХОДИ В СПРАВІ СКЛИКАННЯ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Мюнхен, Німеччина. (НН) — 27-го листопада тут відбулася скликана з ініціятиви Виконного Орг. УНРади окрема політична нарада представників українських політичних установ і організацій, в результаті якої винесено таку резолюцію: „Вважати за потрібне скликання на переломі 1958/59 років Світового Конґресу Вільних Українців у 40-річчя державних актів 22-го січня 1918 і 1919 років для заманіфестування волі українства до відновлення суверенної Соборної Української Держави і для створення Світового Конґресу Українців". Пропозиції в цій справі вийшли майже одночасно в першій половині цього року від ВО УНРади та від полк. Андрія Мельника і різнились тим, що полк. Мельник пропонував скликання такого конґресу для створення Світового Союзу Українців, а ВО підкреслював головно маніфестацію в 40-річчя Української Революції. З дальших інформацій про мюнхенські наради 27-го листопада виходить, що в них взяли участь, крім представників ВО УНРади, представники всіх політичних партій, що входять в склад У. Н. Ради, за винятком соціялістів (УСП). З угрупувань, що не входять до УНРади, в нарадах взяли участь представники ОУН і ЗЧ ОУН та представники Закордонного Представництва УГВР. Не взяли участи в нарадах представники ОУНз, Союзу Гетьманців Державників і ліве крило УРДП (група „Вперед"-у). На нарадах, як це виходить з поданої резолюції, в и р і ш е н о справу принципово, проте учасники нарад не могли прийти до згоки в питанні, хто має перебрати ініціятиву для створення О р г а н і заційного Комітету, що підготовив би і скликав би плянований конґрес. Це питання мало б бути ще узгіднене пізніше — сказано в комунікаті.

МІСІЯ ГАММЕРШИЛДА НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ ПРОХОДИТЬ УСПІШНО

Амман. — Уряд Йорданії підтвердив після відбуття розмов з генеральним секретарем ОН Даґом Гаммершилдом — своє бажання вдержувати якнайповнішу співпрацю з контрольною перемирною організацією Об'єднаних Націй. Прибув на Середній Схід і відбув ці розмови Гаммершилд у зв'язку з відмовою йорданського уряду співпрацювати з полк. Байроном В. Лірі, діючим шефом штабу згаданої перемирної організації і обвинувачуванням його у прихильності до Ізраїлю. В опублікованому спільному комунікаті йорданського уряду і Даґа Гаммершилда стверджується, що обидві сторони передискутували основно конечність вдержання і посилення позиції контрольної перемирної комісії організації Об'єднаних Націй і вияснили під час відбудих розмов конституційні й інші аспекти цієї проблеми. Після виміни думок в цій справі міністер закордонних справ Йорданії запевнив генерального секретаря Об'єднаних Націй, що уряд Йорданії, визнаючи його компетенцію і відповідальність за діяльність контрольної перемирної організації ОН на Середньому Сході, бажає втримувати я к н а йповнішу співпрацю з цією організацією. Враз із цим під час розмов передискутовано всі труднощі, викликані останніми подіями у взаєминах між Йорданією й Ізраїлем і генеральний секретар ОН обіцяв перевести потрібні заходи для розв'язки проблем і питань, зв'язаних з цими труднощами. Відбувши розмови із міністром закордонних справ Йорданії, Даґ Гаммершилд виїхав до Єрусалиму, щоб там у здемілітаризованій зоні відбути нараду із полк. Лірі і потім, переїхавши в ізраїльський сектор Єрусалиму, почати розмови із представниками ізраїльського уряду в цій та інших актуальних справах. Дуже можливо, що Гаммершилд переведе теж інспекцію гори Скопус, що її Ізраїль — згідно з обвинуваченням Йорданії — мав почати укріплювати всупереч постановам перемир'я. В четвер цього тижня Даґ Гаммершилд виїде з Єрусалиму до Сирії, щоб переговорити там спірні проблеми між Ізраїлем і Сирією.

Ув'язнено спричинників атентату на президента Індонезії

Якарта. — У зв'язку із спробою атентату на індонезійського президента д-ра Сукарна командування якартської військової округи подало до відома, що військовій владі повелося у співпраці з поліцією ув'язнити ряд осіб причасних до атентату. З яких спонук і хто виконав цей атентат, внаслідок якого згинуло дев'ять осіб і 155 було поранених, і з якого президент Сукарно із своїми дітьми вийшов цілo тільки чудом, досі невідомо. Командант якартської військової округи повідомив, що інтереси слідства не дозволяють під сучасну пору виявити прізвищ, кількість ув'язнених і їх зв'язки, але обіцяв зробити це згодом. Відбувся цей атентат в суботу 30 листопада в той час, як президент Сукарно виходив із своїми дітьми 11-річним сином Ґунтуром і 9-річною донькою Маґаварті з урочистости, влаштованої однією з місцевих шкіл. Виконавці атентату кинули в сторону президента Сукарна і його дітей чотири ручні ґранати, які спричинили смерть двоїх інших дітей, двох жінок двох поліцаїв і трьох цивільних осіб і важке поранення кількох десятків осіб. Сигналом до атентату був стріл, звернений у сторону президентського авта. В політичних колах здогадуються, що атентат був ділом однієї з екстремістич н и х молодечих організацій у Зах. Яві, яка останнім часом виявила себе в терористичних актах на комуністичні льокалі. Діє ця організація серед суданезької людности, ворожо настроєної до централістичної політики індонезійського уряду.

Доллес погоджується конферувати з міністром закордонних справ Єгипту

Вашинґтон. — Державний секретар ЗДА Джан Фостер Доллес заявив, що він радий конферувати з міністром закордон н и х справ Єгипту д-ром Магмудом Фавці, який перебуває тепер у ЗДА, ведучи розмови з представниками Міжнародного Банку для відбудови і розвитку у справі Суезького Каналу. Висловлюючи свою згоду на зустріч із представником Єгипту, Доллес ствердив, що він не бачить великих виглядів на успіхи із відбуття цієї конференції, які — на його думку — будуть можливі тільки тоді, як президент Єгипту Ґамаль Абдель Нассер почне здійснювати обіцяну ним політику „позитивної невтральности" і докаже ділами своє бажання встановити знову атмосферу взаємного довір'я. У зв'язку із перебуванням д-ра Фавці у З'єдинених Державах Америки єгипетська преса припинила свою ворожу до ЗДА пропаґанду. Розмови д-ра Фавці з представниками Світового Банку, метою яких мало б бути полагодження претенсій і відшкодування для Компанії Суезького Каналу, досі ще не закінчені і не дали ніяких конкретних вислідів, хоч єгипетська преса подала вже повідомлення, що керівництво банку погодилося вислати свою місію для посередництва між Єгиптом і членами згаданої компанії.

● **На Кипрі** вперше від 23 січня ц. р. грецька підпільно-терористична організація ЕОКА виконала новий атентат: в місті Лімассоль підбіг до авта якийсь молодець, застрелив водія, англійського поліційного урядовця — і втік.

В Японії розкрито комуністичну шпигунсько-контрабандну аферу

Токіо. — У зв'язку з розкриттям широко розгалуженої ш п и г у н с ько-контрабандної а ф е р и, підтримуваної японськими комуністами, японська поліція перевела в багатьох округах і містах країни численні ув'язнення. Відбулися ці ув'язнення у префектурах Токіо, Ніїґата, Кіото, Гіоґо, Гірошіма, Тотторі, Шімане і Ямаґучі. В Токіо ув'язнено десятьох корейців і двох членів центрального комітету комуністичної партії Японії. Діяльність учасників цієї змови виявилася в недозволеній контрабандній торгівлі і в організуванні шпигунських ячейок. Крім того вони перекидали нелеґально до Японії видатних японських комуністів, що втекли були до Китаю перед загрожуючими їм судовими процесами і карами. Головними організаторами змови були північно-корейські комуністи. Разом із цією поліційною акцією японська рада морської безпеки перевела ревізії в різних торговельних домах у японських пристанях і сконфіскувала кілька кораблів, що займалися контрабандою товарів і шпиґунів.

АРАБИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОГО ВИЗНАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АЛЬЖИРУ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Арабські представники домагаються безумовного визнання державної незалежности Альжиру і тільки після того можна буде переговорювати з Францією та іншими заінтересованими країнами для наладнання та нормалізації спільних справ. Таку заяву склав в понеділок, 2-го грудня, представник Савді Арабії, її державний міністер Аґмед Шукарі, на нарадах політичної комісії Генеральної Асамблеї, стверджуючи рівночасно, що схвалена минулого тижня французьким парляментом альжирська конституція була тільки новою маскою для французького колоніяльного володіння в Альжирі. Шукарі заявив, що після безумовного визнання незалежности Альжиру, тимчасовий уряд тієї країни повинен розпочати переговори з Францією та іншими країнами. Він також домагався звільнення всіх політичних в'язнів. Шукарі вважає, що перемир'я є важливою, але не найважливішою справою. Тим самим цей представник арабів відкинув домагання Франції, щоб альжирські араби насамперед припинили збройну акцію, а тоді можна буде переговорювати щодо дальшого державного оформлення тієї країни. Шукарі обвинувачував, що між Францією та Англією існує „грішний альянс" для боротьби проти визвольних змагань альжирців. Звернено увагу, що він не зарахував до того „грішного альянсу" Америки.

На тих самих нарадах представник Цейлону апелював до урядів Британії і ЗДА, щоб вони вжили свого впливу і посередничали для наклонення Франції в справі встановлення в А л ь ж и р і такого стану, „який відповідав би законним прагненням альжирського народу". Французький міністер закордонних справ Піно заявив на пресовій конференції, що Англія публічно і в приватних розмовах солідаризується та підтримує Францію в альжирській справі. Він відмовився від коментаря відносно становища З'єдинених Держав. Як відомо, Америка досі свого становища не з'ясувала та відноситься до французько-альжирського спору н е в т р а л ь н о. Амбасадор Ладж, американський представник в Об'єднаних Націях, відбув в понеділок в тій справі окрему конференцію в державному департаменті. На засіданні політичної комісії ОН підтримував Францію також італійський представник, натомість представники Ливану та Іраку обстоювали вимогу повної незалежности для Альжиру. Наради продовжуються з намаганням дійти до якогось задовільного компромісу.

Боротьба між еспанцями і марокканцями поширюється на Сагару

Мадрид. — Еспанський уряд потвердив вістку, що боротьба між еспанськими військами і марокканськими повстанцями в Іфні поширилась вже також на приналежні до еспанської Західньої Африки провінції Сагари. Початково до збройних сутичок прийшло в Іфні, еспанській колонії, оточеній з усіх боків марокканською територією. Тепер еспанський уряд вперше потвердив, що боротьба поширилась і на інші території еспанського колоніяльного володіння в Західній Африці. Боротьбу проти еспанців веде марокканська Повстанська Армія, а вістки про розвиток тієї боротьби, що їх подають обидві сторони, дуже суперечні, за виїмком факту, що боротьба продовжується і поширюється.

ПЛЯН НОВОГО ЖУРНАЛУ СВІДЧИТЬ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ КОМІНТЕРНУ

Варшава. — Фрідріх Еберт, посадник східнього Берліну та член Політбюра східньо-німецької комуністичної партії, заявив на зборах тієї партії, що на конференції провідників комуністичних партій поодиноких країн, яка відбулася з нагоди роковин жовтневої большевицької революції в Москві на початку листопада, вирішено між іншими справами також справу видавання спільного міжнародного комуністичного журналу. Еберт не виявнив подробиць того рішення, але західні спостерігачі роблять з цього висновок, що на згаданій конференції таки вирішено відновити комуністичний інтернаціонал, відомий з історії в скорочених назвах Комінтерну і опісля Комінформу. Ці комуністичні інтернаціонали, формовані кожночасно Москвою для підривної комуністичної роботи в чужих країнах, організовано або розв'язувано відповідно до міжнародної ситуації. З дальших інформацій виходило б, що від участи і співпраці в тому журналі відмовились тільки польські і італійські комуністи, як також юґославські. Плян створити і видавати такий міжнародний комун. журнал мав бути „компромісовим" вирішенням справи. К о м і нформу. На тій конференції не винесено спеціяльного рішення щодо створення такого міжнародного комуністичного бюра, натомість вирішено видавати журнал і скликати, відповідно до потреби, спільні конференції, отже робити все те, що раніше виконували Комінтерн і Комінформ, але цим разом уже без о р г а н і з а ц ійного оформлення. Таким „компромісом" Москва виключила також опозицію китайських комуністичних провідників, які раніше виступали публічно проти пропозиції творити новий комуністичний Інтернаціонал, але не противились плянам щодо в и д а в а н н я спільного журналу.

У СВІТІ

● **Пані Роберт Ло Бейкон** із Вашинґтону, Д. С., відвідавши СССР, розповіла про свої враження на зборах Крайової Федерації Республіканських Жінок. Між іншим, вона сказала таке: „В СССР все — для держави. Все і всі контрольовані державою. Єдина річ, яка є поза державною контролею — це жіночі фігури".

● **В Італії** панує холодна погода. В Палермо на Сицилії 1-го грудня випав сніг, що дуже рідко там трапляється.

● **Юґославське** державне свято Тіто відзначив на острові Бріоні, в північній частині Адріятику, де він лікується від люмбаґо. Віце - през. Едвард Кардель виїхав на острів Бріоні, щоб скласти Тітові звіт про свою візиту до Москви.

● **Уряд ЗДА** зменшив допомогу Південній Кореї на 3,000,000 долярів, внаслідок чого в тій країні для третини всіх авт забракло ґазоліни.

● **Англійський корабель „Шеклетон"**, який наскочив був на плавучу кригу і ушкодився, старається дістатися до Фалкляндських островів. 28 науковців з цього корабля пересіли на рибальське судно „Протектор".

● **30-го листопада** помер у Римі славний тенор Беняміно Джілі, який після смерти Карузо зайняв його місце в Метрополітанській опері в Ню Йорку. Джілі мав 67 років і помер на запалення легенів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧАС НА МОБІЛІЗАЦІЮ

Теперішній світ, поділений на два діяметрально протилежні і суперечні табори, проводить мобілізацію для логічно неминучої нової розправи безпосередньо після другої світової війни, якщо вже не під час тієї війни. Агресивну мобілізацію розпочали большевики, бо ж вони визначили поділ світу і вони приготовляються ліквідувати той поділ на свій лад, себто підкорити собі світ. У відповідь на ту агресивну мобілізацію, вільний світ мусів повести свою мобілізацію для оборони, невпинно демонструючи свою добру волю миритися і „співіснувати".

Мобілізація ведеться на всіх ділянках і всіми засобами, а в останньому часі концентрується, зокрема, на одній ділянці: науки. Очевидно, що не легковажено цієї ділянки й раніше, але останні совєтські успіхи в технології, зокрема факт, що Москва випередила Америку в розвитку міжконтинентальних ракет та у вистрелені штучного сателіта, змусили вільний світ, передусім Америку, приділити ще більшу увагу науковій мобілізації. Драматичний розвиток цієї мобілізації в останніх тижнях відомий.

Якраз цей розвиток викликає й деякі сумні рефлексії відносно нашої акції для допомоги визвольним змаганням українського народу. Справа бо в тому, що саме духова мобілізація, на яку тепер звернув окрему увагу вільний світ, у нас завжди була чи не єдиною, яку можемо перевести. Адже ми не можемо ані мобілізувати, ані вишколювати війська, не можемо творити жадних баз чи розвивати, продукувати й накопичувати не тільки модерну, але й взагалі жадну технічну зброю. Натомість ми, українці у вільному світі, маємо відносно дуже великі духові ресурси, які можуть стати у величезній пригоді не тільки українській визвольній справі, але й взагалі оборонній справі вільного світу, якщо будуть змобілізовані і відповідно використані.

Ці наші ресурси — це в першу чергу найдовший, найбільший і, можна сказати, найтрагічніший досвід українського народу з большевизмом. Таж сьогодні можна, як дві краплі води, порівнювати большевицьку практику у відношенні до всіх інших країн із тими експериментами, що їх вже раніше переведено на живому тілі української нації. Все, що сьогодні Москва чинить у відношенні до світу, українці давно вже зазнали на собі. Передаючи цей досвід вільним націям ми, як сказано, зробили б величезну прислугу і вільному світові і українській визвольній справі.

Було б несправедливо твердити, що в цьому напрямку досі взагалі нічого не роблено. Роблено, але замало, і ще менше досягнено. Правда, вини в цьому не лише частинно. Ми можемо дорікати Заходові за те, що він ігнорує долю українського народу, що він устами французького Ерріо говорив про „квітучу Україну" тоді, коли українці, як мухи, мільйонами гинули від накиненого їм Москвою голоду, чи коли той світ повторював большевицьку пропаганду про українську „колябораціо" з німцями саме тоді, як український нарід кривавився в боротьбі проти колябораючих у його винищуванні нацистів і большевиків. Але самими тільки нарікеннями найменше можна допомогти загальній справі.

Українська визвольна справа може мати тепер уже дещо більше зрозуміння у вільному світі, але ще далеко не таке, на яке вона заслуговує і яке лежить навіть в інтересі того ж вільного світу. Про це вже дбають численні вороги України. Дійшло навіть до такої ганебної провокації, як влаштування минулого місяця в Парижі гучного бенкету з нагоди 30-ої річниці виправдання французьким судом большевицького скритовбивника Шварцбарта, із злочинної руки якого згинув сл. п. Симон Петлюра, голова Української Держави та найсвітліша постать українських визвольних змагань. Ганьбу провокаційного бенкету збільшує ще й той факт, що в ньому взяли участь діячі такої міри, як голова французького парляменту Андре Летрокер, голова французької Ради Республіки Гастон Монтервіль та ізраїльський амбасадор Якоб Теур.

Згадуємо про цей ганебний бенкет тільки для ілюстрації все ще триваючої своєрідної міжнародної змови проти українського народу і його волі, дармащо ця ворожнеча відстрашує в тих, хто її плекає. Тут саме потрібна наша мобілізація, мобілізація нашого досвіду і нашої науки, бо перед нами ще велика скеля, створеної ворогами України міжнародної забріханости і пересудів в українській справі. Ми можемо цю скелю розбити тільки максимальним трудом, максимальною жертвенністю і максимальною мобілізацією всіх наших сил, зокрема нашої науки, яка єдина може дати нашій праці силу міжконтинентальних ракет. Ми можемо це зробити, якщо в нас самих буде відповідне зрозуміння до цих справ.

ПРЕЗИДЕНТА НЕ МОЖНА ЗАСТУПИТИ

Остання недуга президента Айзенгавера знову зактуалізувала потребу виповнити ту „діру", яка знаходиться у 5-ій точці II-ої статті Конституції, де говориться про передумови, за якими віце-президент переймає на себе обов'язки президента. Недосконалість й неповність тієї статті Конституції полягає в тому, що, говорячи про „усунення президента від уряду, або його смерть, зречення чи нездібність виконувати права й обов'язки того уряду", не сказано, коли і хто має вирішувати, щоб ті права й обов'язки „перейшли" до віце-президента. На випадок позбавлення Президента його уряду після оскарження і засудження за, напр., порушення конституції чи на випадок його смерти або зречення — нема сумніву, що віце-президент вступає в уряд президента. Зате є найповажніші сумніви, коли і хто має визначити „нездібність" президента виконувати його права й обов'язки. Лікарі, сам президент, уряд, віце-президент, Конгрес чи Найвищий Суд?! Коли сам президент матиме настільки фізичної сили і ясности ума, що зможе ствердити свою нездібність і заявити це у формі, що надала б його заяві правної сили, то справа була б теж ясна і розв'язана. Але що має статися, коли ані президент не матиме змоги ствердити свою нездібність для дальшого виконування своїх конституційних обов'язків, ані ніхто інший не є конституційно покликаний стати таким суддею?!

Це суто теоретичне питання вже двічі в історії З'єдинених Держав мало важкі наслідки в життьовій практиці. 2-го липня 1881 року на залізничій стації у Вашингтоні Чарлз Гіто важко поранив президента Джеймса А. Гарфілда. Впродовж 80-х днів Гарфілд знаходився між життям і смертю, здебільша без пам'яті, а коли й приходив до пам'яті, то не був здібний вирішувати будь-які проблеми, тим паче проблему керівництва Республікою. Тодішній уряд призадумувався над цією справою, але був поділений в думках, чи коли б віце-президент Честер А. Артур перейняв усі права й обов'язки президента, нездібного виконувати їх, то чи недужий президент Гарфілд перестав би бути президентом раз на завжди, чи тільки на час своєї недуги? Конституція і на цей сумнів не дає відповіді. Але віце-президент Артур не хотів вриватися в компетенції живучого президента без виразного доручення від нього, щоб не наражатись на закид узурпації, а Гарфілд такого доручення не давав. Таким чином 80 днів тривало в З'єдинених Державах справжнє безладдя з великими прикрощами внаслідок неполагодження важливих міжнародних справ, зі шкодою для поваги держави і престижу уряду. Щойно смерть президента Гарфілда розв'язала цю нестерпну ситуацію.

Але ще гірша ситуація настала після мізкової атаки президента Вудро Вилсона 25 вересня 1919 року під час його подорожі по З'єдинених державах, в якій пропагував він зірвання з політикою ізоляції і приступлення ЗДА до Ліги Націй. Вилсон припинив подорож, а через кілька днів після повороту до Вашингтону дістав другу атаку, яка спаралізувала його. Його недугу затаєно не лише перед народом, але й перед урядом. Впродовж перших двох місяців його лікар і дружина вирішували, кого можна допустити до нього і про що вільно говорити з ним. Десять місяців президент не скликав засідання уряду. Скликував їх державний секретар Лансінг. Вилсон спершу мовчки з цим погоджувався, але згодом обурився проти цього, як проти акту „нельояльности", і зажадав від Лансінга димісії. Насправді — повних 17 місяців З'єдинені Держави були позбавлені державно-політичного проводу в особі працездатного і діючого президента, знову з препоганими наслідками для ходу внутрішніх і закордонних справ. — Вибраний 1944-го року четвертий раз президентом Ф. Д. Рузвелт за неповна три місяці після інавгурації дістав мізкову атаку, яка спаралізувала його й відібрала мову. Якби він не помер уже 12 квітня 1945 року, то ситуація могла б скластись ще трагічніше, ніж у двох згаданих вище випадках, бо ж тільки-що почалася була 4-річна президентська каденція!

За президентури Д. Д. Айзенгавера оце вже тричі занепокоївся політичний світ, щоб, борони Боже, не повторилась знову подібна історія. 24-го вересня 1955 р. теперішній президент ЗДА дістав серцеву атаку під час свого перебування в Денвері. Його перевезли до тамошнього шпиталю, з якого він вийшов 11 листопада, але до праці вернувся щойно 12 грудня 1955 року. За тих два з половиною місяця велику частину праці Президента перейняв зорганізований ним штаб Білого Дому з кол. губернатором Шерманом Адамсом на чолі. Ситуація не була грізною, бо існував постійний зв'язок із недужим Президентом, який був завжди у повноті умових сил і вже на 5-ий день свого перебування у шпиталі підписував найважливіші державні акти. 8-го червня 1956 р. він вдруге поважно захворів і перейшов операцію кишок, однак видужав напрочуд швидко і без ніяких залишків недуги. Проте, погодившись вдруге кандидувати на становище президента, Д. Д. Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що він не зробив би цього, коли б не почував себе у повноті сил, і не залишався б в уряді, як би був нездібний виконувати його. На цій підставі і тепер, коли грянула вістка про несподіване занедужання Президента минулого тижня, панувало загальне переконання, що Президент негайно зрікся б зовсім свого високого уряду, або передав би частинно свої права віце-президентові, якби відчував, що сам не буде всилі довший час виконувати їх.

Д. Д. Айзенгавер є також першим в історії ЗДА президентом, який вніс конкретний законопроєкт про доповнення Конституції в зв'язку з згаданою вгорі „дірою". За цим проєктом, на випадок, коли б сам Президент не мав змоги ствердити свою нездібність урядувати, повинен зробити це віце-президент, затвердивши відповідне рішення, прийняте більшістю членів уряду. Однак, цей законопроєкт спочиває в Конґресі, який надзвичайно нерадо робить будь-які зміни в Конституції. Кажуть, що в минулій сесії свідомо „вбивником" того проєкту став Сейм Рейнбирн. Ще ведеться дискусія на тему, чи проєкт, зладжений генеральним прокуратором Бравнеллом, правильний, чи може доцільніший якийсь інший. І так, кол. през. Г. Гувер пропонує, щоб справу нездібности президента вирішував лише уряд, а кол. президент Г. Труман радив покликати для цієї функції спеціяльну комісію з 7-ох мужів: віце-президента, голови Найвищого Суду, спікера Палати Репрезентантів і 4-ох голов більшости й меншости в Сенаті та в Палаті Репрезентантів.

Президент Д. Д. Айзенгавер швидко вертається до повного здоров'я, і справа його заступництва чи наступництва перестала бути актуальною. Але взагалі вона жде на своє вирішення, і ця остання несподівана недуга повинна таки приспішити доповнення Конституції у цій преважливій точці.

Юрій Студинський

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ

Програ німецької Соціял-Демократичної партії під час останніх виборів викликала велику метушню в рядах німецьких соціял-демократів. На чолі реформаторського руху серед німецьких соціялістів став посол до німецького Бундестаґу, проф. Карльо Шміт. Колись під час дебат у німецькому парляменті сказав про нього президент німецьких соціялістів Оленгауер: „Карльо Шміт не є марксистом". Присутній тоді на залі згаданий посол тільки здвигнув раменами. Сьогодні німецька Соціял-Демократична партія складається з марксистів і немарксистів. І останні події доказують, що немарксисти починають переважати і що вони набирають щораз більше впливу серед німецької соціял-демократії.

Ось кілька прикладів:

Досі німецька соціялістична партія завжди підтримувала акцію німецьких синдикатів щодо підвищення платень працюючих. Тепер посольська фракція Соціял-Демократичної партії заявила німецьким професійним спілкам, що вона підтримуватиме їхню акцію тільки в таких випадках, коли цього вимагатиме загальний інтерес не тільки працюючих, але й консументів, тобто широкого загалу німецького суспільства.

Другий приклад. У Нюрнберґу посадником цього великого міста вибрано соціял-демократичного кандидата. По виборі він заявив, що завдячує свій успіх не Соціял-Демократичній партії, але програмі, що спирається на бажаннях широкого загалу.

Третій приклад. Соціял-демократи змінили своє становище супроти військової проблеми в Німеччині. Останні конференції, що їх відбули знавці військових справ Соціял-Демократичної партії з міністром національної оборони Штравсом, вказують також на те, що еволюція в цьому напрямі пішла дуже далеко в соціялістичних німецьких колах.

Таких прикладів можна навести багато. Згадаємо ще промову голови німецької Соціял-Демократичної партії Оленгауера, яку він виголосив у Газі, в Голляндії, перед верхівкою голляндських соціялістів. Всупереч своїм твердженням під час виборів, він одверто заявив, що німецька демократія функціонує правильно і що всі німецькі праві партії стоять на становищі демократичних принципів. 82% всіх відданих під час останніх виборів у Німеччині голосів впали на Християнську і Соціял-Демократичну партії. „Це значить, — сказав Оленгауер, — що за цими двома великими партіями стоїть майже весь німецький нарід".

Велике враження викликала в Німеччині зустріч Аденауера з Оленгауером, що тривала близько двох годин. Провідник німецьких соціял-демократів подав до відома, що він із цього побачення вдоволений і дістав від німецького канцлера точну інформацію про хід закордонних і внутрішніх німецьких справ.

Помітно також, що під час кампанії виборів до крайових парляментів провідники християнської партії уникають полемізувати з соціялістами, а всю свою боротьбу спрямовують проти Німецьких Вільних Демократів.

Нарешті з'їзд австрійської Соціял-Демократичної партії, яка в практиці відкинула марксизм і поставила тезу, що австрійська соціялістична партія має стати партією працюючого загалу, а не виключно робітничою партією, потрясла думками німецьких соціялістичних ідеологів. Зараз після німецьких виборів почулися крайньо песимістичні голоси німецьких соціялістів, які заповідали кінець німецької соціял-демократії, якщо вона не піде з духом часу і не зрозуміє, що німецький добре оплачуваний робітник не бажає страйків та соціяльних авантюр, бо почуває себе прихильником приватної власности і відкидає ідеологію марксизму.

Очевидячки, все це тільки перші почини.

Німецькі партійні функціонарі Соціял-Демократичної партії, які досі керували політикою німецьких соціялістів, роблять усякі зусилля, щоб не допустити до будь-яких реформ. Але все таки є загальне враження, що їхнє панування зближається до кінця.

Порозуміння між німецькою християнською партією і німецькими соціялістами могло б мати велике значення не тільки для німецької внутрішньої політики, але й для закордонних дій німецької держави.

НА МОЇХ ГРЯДКАХ . .

На моїх рядках барвінок
Позатикувався сильно,
Ще з листків росу не стряс
Біло - срібний ліліяс.
Ніжать мальви пелюстки,
Обережно, не діткни!
Ось троянда рожевіє,
Ту зірвать ніхто не сміє,
Бо призначена комусь .
А кому? — сказать боюсь,
Щоби зле хтось не зарік,
Щоб не плакать, як торік.

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

Осип Залеський

МИКОЛА ЛЕОНТОВИЧ

(У 80-ті роковини з дня народження)

До великих втрат, яких зазнала українська культура від комуністичного режиму в Україні, треба зарахувати і смерть двох визначних українських композиторів в Україні, які в розквіті творчих сил загинули на початку большевицького панування в Україні, а саме: Миколу Леонтовича і Кирила Стеценка. Миколі Леонтовичеві, у вісімдесятріччя з дня народження, присвячена ця згадка.

Народився Микола Леонтович 13 грудня (н. ст.) 1877 року в селі Монастирок на Брацлавщині, в сім'ї священика. Батько, Дмитро, був музикально обдарованою людиною, грав на кількох інструментах, а під час своїх студій був диригентом семінарського хору. Мати, Марія, любила співати і знала багато народних пісень. В такій родинній атмосфері розвивався музичний талан молодого Миколи. По закінченні початкової школи, перейшов Микола у духовну семінарію в м. Шаргороді на Поділлі, де вже виявився його музичний талан, бо тут провадив він семінарську оркестру, яку сам заклав, а також був диригентом хору. По закінченні семінарії пішов учителювати на село, працюючи далі самотужки над своєю музичною освітою, яку доповнив в Петрограді у професорів Бармотіна, Танєва і Яворського. Згодом був учителем музики в гімназії в Тулчині, а з вибухом революції у 1917 році працював спершу у „Музичному Відділі", а з 1919 року в Музично-Драматичному Інституті ім. М. Лисенка в Києві.

Під час большевицької окупації України скривався в домі свого батька в селі Марківці, Гайсинського повіту, де й згинув з руки ворога. Як розповідають його батьки, 22-го січня 1921 р. попросився переночувати у них незнайомий подорожній на прізвище Грищенко, як це видно було з показаного ним документу. Після вечері подорожнього поклали спати в кімнаті разом із Миколою — за браком іншого місця в хаті. Між „Грищенком" і композитором точилась допізна мирна розмова, а пізно вночі батько почув постріл, і, коли вбіг у кімнату сина, побачив його тяжко пораненого в живіт. „Грищенко" десь зник. Помучившись до ранку 23-го січня, Микола Леонтович помер. Ніяких речей Грищенко не пограбував.

Справа ясна, що вбивство було ділом большевиків, які не могли дивитися на зріст популярности Миколи Леонтовича, тоді вже видатного українського композитора, твори якого були виконувані кращими хорами України і всюди викликали захоплення слухачів. Леонтовича зустріла доля численних українських письменників і культурних діячів, які для большевиків були небажаним елементом. Щоб відвернути увагу від цієї злочинної роботи, зроблено з убивства Леонтовича грабункове вбивство, хоч ніяких доказів для цього не було, і влада не вживала ніяких заходів, щоб злочинця виявити.

Микола Леонтович з молодих літ невтомно записував народні пісні і опрацьовував їх для хору. Хоровій творчості присвятив усе своє коротке життя. В опрацьовуванні народних пісень дійшов він до вершин мистецтва, мавши свій питомий спосіб підходу до мелодії, і в цьому його ніхто не перевершив. Леонтович орудує голосами хору немов музичними інструментами, кожний голос провадить самостійно свою мелодію, а в цілому усі голоси хору дають чудову поліфонію. Прикладом, з якою майстерністю опрацьовував він найпростіші народні мелодії, може бути „Щедрик", мелодія якого складена лише з трьох тонів (б, а, ґ). „Щедрик" Леонтовича давно вже вийшов поза межі України і його можна почути у різдвяний час не тільки в Західній Европі, але й тут, за океаном, у виконанні різних хорів. Спопуляризувала його Капеля Кошиця у своїй мистецькій подорожі в 1919-му і наступних роках. Подібно до „Щедрика" опрацьована й друга пісня, складена також з двох тонів, а саме „Дударик". Загальнознані й виконувані нашими хорами є ще такі пісні як „Пісня про Почаївську Матір Божу", „Ой, пряду, пряду", „Чорнушко, душко" та інші. Всіх народних пісень опрацював Леонтович понад сотку. Коли говоримо про обробку народної пісні Леонтовичем, то цей термін не завсіди дає відповідне означення, бо часто брав він мотив чи тему народної мелодії (як у „Дударику" чи „Щедрику") і з цього будував цілий твір, у противенстві до інших композиторів, які мелодію пісні гармонізували на свій лад, себто додавали їй різні голоси хорової фактури.

Оригінальних композицій залишив Леонтович небагато: дві пісні для тенора і хору з фортепіяном („Моя пісня" до слів К. Білиловського і „Легенда" до слів Вороного), декілька хорових пісень до поезій Шевченка, Грінченка і Чупринки, з яких друком появилися дві перлини: „Льодолом" і „Літні тони" (до слів Чупринки). Колискова пісня для скрипки з фортепіяном, декілька менших творів для фортепіяна, мелодеклямації і недокінчена опера „Русалчин Великдень".

Якби вибір з хорових творів Леонтовича видати з перекладом текстів на інші мови, це був би великий вклад у світову хорову літературу, а разом з цим свідоцтво про багатство української хорової літератури з народною тематикою.

Демократичні члени Конґресу за більшу незалежність від виконної влади

Вашинґтон. — Демократичні провідники в Конґресі вже давно вирішили, що в другій сесії Конґресу, яка почнеться 7-го січня 1958 року, Конґрес повинен бути ще більше незалежним від виконної влади, як це було під час першої сесії в 1957 році. Демократичні провідники вислухають 3-го грудня урядових законодатних пропозицій, але не змінять свого давнішого рішення, щоб діяти в Конґресі незалежно від бажань уряду, бо вони обстоюють думку, що роля Конґресу повинна бути більше самостійна і ширша, ніж цього собі бажає уряд президента Айзенгавера. Це рішення демократів в Конґресі ще скріпилося після того, як виявилося, що уряд виявив себе нездібним до того, щоб затримати першенство в продукції керованих ракет і штучного сателіта Землі. Сильної двопартійної підтримки можна сподіватися тільки в таких справах, як оборона країни і збільшення наукових та технологічних дослідів. Гадають, що Конґрес призначить більше на оборону країни, як це пропонуватиме уряд. На оборонний бюджет сподіваються видати не 38 більйонів долярів, а навіть більше як 39 більйонів. Уряд схоче зменшити деякі видатки на внутрішні справи (будівельна програма, допомога фармерам, допомога ветеранам), але демократи не хочуть погодитися на пропозиції уряду в році, в якому мають відбутися вибори до Конґресу.

НІКСОН ПРОМОВЛЯТИМЕ В НЮ ЙОРКУ 6-ГО ГРУДНЯ

Ню Йорк. — Віце - президент Ричард М. Ніксон промовлятиме в Ню Йорку 6-го грудня на прийнятті Конґресу Американської Промисловости в готелі „Валдорф-Асторія". Гадають, що віце-президент говоритиме про економіку країни в зв'язку з міжнародною ситуацією і продукцією керованих ракет.

Д-р М. Лудра

З ЖЕНЕВИ ДО ТАНЖЕРУ

(З відвідин Европи)

(7)

Топографічно ця мініятюрна країна-місто, в якій громадяни не платять жадних податків і не служать у війську, ще цікавіша як Ніцца. Ця остання в основному розміщена на прибережній рівнині, хоч і замкнена горами, в той час як більшість Монако, а зокрема, та частина, де знаходиться князівська резиденція, прямо звисає на стрімкій скелі. Зате Монако не має такої імпозантної фасади. Крім величавого касина, прегарного Океанографічного інституту, князівського палацу та гарної, хоч і не дуже великої катедри, в Монако немає більших об'єктів. Решта міста — це звичайні доми й домики з білого „стоко" і з червоною дахівкою. Очевидно ціле місто — в пальмах, кипарисах і камеліях. Унікатом Монако є також його дуже цікавий „Орієнтальний сад", який звисає на одній зі скель.

Князівська резиденція — це не палац, а радше стара, відносно мала оборонна фортеця. Ми аж тепер зрозуміли, чому американські репортери так дуже жалували голівудську зірку Грейс Келлі, коли вона виходячи заміж за князя Монако, замінила свою розкішну голлівудську резиденцію на цю архаїчну обстанову. Справжнім палацом у Монако є пишний палац славного на весь світ касина Монте Карльо. Тут грають в рулету вельможі і шарлатани з цілого світу. Воно відкрите майже 24 години на добу. Найнижча ставка становить всього 50 центів, і тому ми рішили, що й ми можемо дозволити собі „спробувати щастя". Очевидно щастя дописало не нам, а власникові касина, але ми потішили себе тим, що не вся ця сума пішла до його кишені, бо він своїми податками удержує ціле князівство.

Наш побут на французькій Рів'єрі був би ще присмнішим, якби не треба було платити таких „солоних" цін.

5. З Женеви до Мадриду

Упоравшись із своїм завданням в Міжнародній Організації Праці в Женеві, ми вибрались назад до Америки через Еспанію та Гіральтар, а при цій нагоді заскочили ще й до Танжеру, щоб побачити бодай красчок „чорного континенту". Ця частина нашої поїздки „довкола півсвіту" була для нас найцікавішою, вже хоч би тому, що ми ніколи перед тим не бували в цій романтичній частині Европи, не кажучи вже про справді екзотичну Африку.

Вже сама їзда залізничним експресом з Женеви до Мадриду, яка тривала цілу добу, була дуже цікавою. Це перший раз мали ми нагоду їхати найновішим типом европейських поїздів, які курсують лише на кількох лініях. У Франції їх називають „авто-рейл", а в Еспанії — „таф" і „тальґо". Всі вони дуже подібні один до одного, мають тільки першу клясу і побудовані на американський спосіб (вагони не поділені на сепаратки). Різниця між еспанським „тафом" і „тальґом" полягає тільки в тому, що „тальґо" більш люксусове. Головною прикметою цих поїздів є їх велика швидкість яку вони осягають головно через те, що цілий поїзд складається всього з двох вагонів. Сівши до французького „авто-рейлу" о 9-ій годині ранком в Женеві, ми переїхали цілу Францію, через Гренобль, Авіньйон, а звідси на захід, уздовж побережжя Середземного моря, і о 5-ій годині по полудні опинилися вже в прикордонній еспанській місцевості Порт-Бу, між Піренеями і Середземним морем. Така швидка їзда не зовсім вигідна, бо поїзд сильно коливається, так що годі спокійно поснідати чи пообідати.

На еспанському кордоні треба висідати з французького поїзду, бо Еспанія має ширші залізничі рейки як решта Европи. Тут треба перейти дуже строгу пашпортову та митну контролю. З вийнятком американців, всі чужинці мусять мати в своїх пашпортах еспанські візи (від американців ніде в Европі не вимагають віз), а при тому виповнюють вже на самому кордоні якісь довгі формуляри. Американцям дають виповнити лише дуже короткий формуляр в еспанській мові. Нам зараз же навинувся під руки помічник в особі місцевого представника американської туристичної аґенції „Ам. Експрес", який, побачивши наш пашпорт, забрав нас з кінця черги на самий перед, виповнив за нас формуляр і передав його, разом з пашпортом, урядовцеві для оштемплювання. Таке фаворизування пасажирів з американськими пашпортами саме в Еспанії, де ще донедавна недолюблювали американців з політичних причин, дуже присмно заскочило нас. Так само легко пішло нам з митними урядовцями, які поза тим дуже точно перевіряли баґаж усіх пасажирів. Ми мали дві машинки до писання, українську і англійську, які заінтриґували митного урядовця (чи не можна було б одної купити?), і тому він попросив нас відкрити їх. Але поки ми встигли витягнути ключики, надійшов якийсь вищий урядовець і, побачивши нашого помічника з опаскою на рамені, догадався, що його клієнт це американський громадянин. Одержавши потакуючу відповідь на запит ,амеріґано?', зміряв свого підлеглого службовця поглядом і сказав нам відійти, не відкриваючи нічого. Далі виявилося, що хоч ми й мали білет першої кляси аж до Мадриду, мусіли ще докупити додатковий білет на еспанський поїзд („додаток за швидкість"). Очевидно, це також полагодив за нас наш помічник, який вкінці закликав баґажового і всадив нас з пакунками у двоваґонний „тафу", який за дві години мав завезти нас до Барсельони. Коли ми за його чемність та втрачений час дали йому 50 центів, то по його міні та висловах подяки зорієнтувалися, що наш „тип" був більше як щедрий і що в Европі, видко, є все ж таки бодай одна країна, де ціни далеко нижчі як в Америці.

УКРАЇНЦІ НА ТРЬОХ МІЖНАРОДНИХ КАТОЛИЦЬКИХ КОНҐРЕСАХ

(3)

(Закінчення)

Льояльна співпраця еміграційних делеґатів підказує конечність тіснішої організації саме всіх еміграційних католицьких груп і створення спільного координаційного центру, тим більше, що справді серед західних кол — навіть серед кол найліпшої волі — панує далі ще колосальне непоінформування про справжній стан під большевицьким режимом. Цього могли ми бути свідками на окремім засіданні (яке відбулося вже після конґресу — 14. X., — але в нав'язанні до нього), присв'яченім спеціяльно справам мовчазної Церкви. Участь українських делеґатів у цьому засіданні була досить поважна, але, на жаль, передбачений час, а також перемучення учасників попередніми дев'ятиденними нарадами не дали дійти до якихсь конкретних вислідів. Але саме на тому засіданні зарисувалася виразно конечність певного координаційного центру для всіх спільнот, які находяться на еміґрації.

Рівночасно із засіданнями делеґацій еміґраційних груп мали місце важливі спільні наради континентів („азійський", „африканський", „европейський" день). Коли сам конґрес у більш вимовний спосіб, ніж будь-який з дотеперішніх католицьких конґресів, підкреслив універсалістичні тенденції у Церкві, то рівночасно зарисувалося ціле багатство проблематики, зв'язане із тою виявленою динамікою. Зокрема, важливо погодити універсалізм Церкви із національними й расовими різницями, як вони проявляються у ментальності поодиноких народів. Незаперечно, на конґресі всіх тих питань ані не розв'язано ані не пробувано розв'язати (бо це було б передчасно), але великим позитивом конґресу треба уважати, що саме на ньому накреслено низку проблем.

Треба жаліти, що „континентальні" дні відбувалися рівночасно із засіданням, присвяченому мовчазній Церкві, бо було б дуже корисно, щоб українські делеґати мали змогу познайомитися докладніше із проблематикою поширення католицизму на нові території, зокрема на території, які швидким темпом еманципуються із дотеперішніх політичних залежностей та які наближаються до повної самостійности. Річ у тому, що треба надіятися, що саме з боку тих народів (здебільша африканських чи азійських) можемо сподіватися якнайбільше зрозуміння, а тому нам потрібно мати із ними якнайбільше контактів, щоб узгіднювати нашу дію на міжнародному форумі. В часі Конґресу відбулися тричі наради української делеґації, дуже потрібні для координації виступів на Конґресі та взаємної інформації про зроблені заходи. Ці засідання були тим більше потрібні, що в склад української делеґації входили миряни з Італії, Німеччини, Франції, Бельгії та Англії, які не мали змоги зійтися перед конґресом, щоб належно підготовитися до виступів. Зокрема ж важливо було обмінятися думками з того погляду, що в нарадах приймали участь також українці з Канади, які офіційно входили в склад канадійської національної делеґації. Таким чином можна було координувати працю. На нарадах були постійно присутні обидва українські Владики, що чимало спричинилося до їх успішности. Нарадами керував провідник делеґації, проф. д-р В. Янів з рації свого уряду Президента УХРуху, а самі наради були доволі численні, бо в них крім делеґатів приймали участь також питомці (разом у нарадах приймало участь до 40 осіб).

Ці спільні нарадо мали чимале значення не тільки для координації праці в часі конґресу, але також для апостольської праці українців взагалі (в умовах нашого еміґраційного життя). Саме конґрес виявив, яка потрібна була б координація праці всіх українських католицьких організацій на цілому світі, щоб належно підготовитися заздалеґідь до участи у всіх можливих міжнародних конґресах. Крім цього в останнім часі УХР ініціював низку поважніших акцій, які далеко переходили рамці його внутрішньої діяльности, обмеженої в засаді територіяльно до Европи. Як знаємо, акції відбилися поважним відгомоном у Римі (в священній Конґреґації для справ Східньої Церкви, в Секретаріяті Стану, в ватиканських радіомовленнях тощо), як теж у чужинецькій пресі (вістки про 11 паломництв УХРуху, організованих у одім дні на закінчення ювілейних святкувань 1000-ліття Христ. України, з'явилися у 7 пресових католицьких аґенціях, а крім цього у французькій загальній аґенції). Ці акції мали б ще більший відгомін, якщо б вони не обмежувалися тільки до Европи. На підставі досвіду, паломництво до Люрду у 100-ліття чудесної появи Пречистої Діви Марії, вже організується спільно із ЗДА й Европи, а за всякою правдоподібністю вдасться до цього спільного паломництва включити ще паломництво із Канади. Також хвилину спільної молитви на інтенцію переслідуваної й мовчазної Церкви у дні 1 листопада було б побажано організувати координовано, щоб вона охопила справді всіх українців.

На спільних нарадах передбачено, що для узгіднювання праці українських католицьких організацій у цілому світі повинен у найближчому часі постати спільний координаційний центр. Заки це однак зможе статися (— технічна підготова мусить забрати поважніший протяг часу!) ,передбачено що УХР покличе до життя скрізь у країнах цільного світу свої делеґатури. Завданням цих делеґатур не буде поширювати діяльности УХРуху на нові терени, на яких з успіхом діють вже інші християнські організації, щоб непотрібно не дублювати праці, але вони матимуть обов'язок координувати працю, яку ініціює УХРух, а яка виходить поза вузькі рямці його території, із працею братніх організацій чи союзів.

Таким чином, реферований конґрес, який чимало причинився до закріплення наших позицій у міжнародному житті, в значній мірі причинився також до активізації й упорядкування нашого внутрішнього життя. Це є настільки важливе, що можливості праці є величезні, а сили наші є дуже скромні; тому наявними силами треба господарювати дуже економічно, а це вимагає вивершеної організації, щоб ми могли відповісти тим великим завданням, які на нас вкладає відповідальна хвилина й наш обов'язок супроти Церкви й Народу.

В. Я.

Відзначення українського інженера - винахідника

В 1933 р. В-во Мек Грен-Гіл у Ню Йорку, що видає відомий в технічному і науково-дослідному світі журнал „Кемікел Енджініріні" і „Кемікел Вік", уфундувало нагороду, яку в 1957 р. призначено за найкращі осяги хемічної металюрґії в добуванні і виробництві рідкісних металів атомової доби. Як відомо, до них належать такі метали як уран, цирконій, гафній, танталь, ніобій, літій, борон, торій та деякі інші рідкісні земні метали. До тієї групи входять і три „давніші" метали, а саме: алюміній, нікель і титаній, бож вони саме є основними продуктами хемічної металюрґії і необхідні в нуклеарній промисловості.

Здобутки хемічної металюрґії дійсно велетенські. Нові винаходи довели до основних змін у засадах і технічнім процесі виробництва рідкісних металів з родовищ руд, що на них раніше не звертали взагалі ніякої уваги або з різних відпадків, з яких не було теж можливе їх добути старими методами. Тим часом нові винаходи і досліди по дослідних лябораторіях довели не тільки до устійнення нових метод науково-дослідної праці, але і викликали основну зміну старого процесу виробництва та устійнили нові методи технічного виробництва на широку мірку. Згадати б тільки про появу різного роду нових хемікалій на ринку, вартість яких доходить нині пів більйона долярів. Тому то один з досвідчених професорів з тієї нової ділянки промисловости в журналі „Кемікел Енджініріні" (10 число, за жовтень 1957 р.) — передбачає велике суперництво відродженої металюрґії з хемічною та нафтовою промисловістю.

Нагороди за 1957 р., призначені за найкращі осяги хемічної металюрґії в добуванні рідкісних металів, розподіляли їх під час бенкету в готелі „Валдорф - Асторія" в Ню Йорку в вівторок, 3 грудня 1957 р. Нагороди признано 77 промисловим підприємствам чи радше з ділянки хемічної металюрґії. Нагороди вручав провідним дослідникам і винахідникам предсідник Волтер Дж. Вітман, голова Комітету Нагород, складеного з 90 найкращих виховників, який теж очолює департамент хемічної інженерії Технологічного Інституту в Массачусетс. Товстмастром на бенкеті був Сідні Д. Киркпатрик, видавничий директор журналу „Кемікел Енджініріні" і „Кемікел Вік".

Одначе найцікавіше те, що між 77-ома відзначеними американськими підприємцями, є тільки одне канадійське підприємство, а саме: Шерітт Гордон Майнес, з осідком головної управи в Торонті. Фабрика цього підприємства в Форт Саскачеван продукує на широку мірку такі метали: нікель, кобальт і мідь у виді порошку та побічні продукти. Виробництво згаданих металів відбувається за новою методою, що її винайшов і розвинув наш молодий інженер Володимир Мацьків, син відомого юриста і суспільно-громадського діяча д-ра Тимотея та Ірини Мацьків, які проживають тепер у Канаді. Інж. Володимир Мацьків є директором Дивізії Дослідів і Розвитку згаданого підприємства Шерітт Гордон Майнес, тому репрезентував його на бенкеті в готелі Валдорф-Асторія. Йому то передали нагороду за нову методу в добуванні ніклю, кобальту і міді з родовищ руди в Манітобі, в якій є ледви 1% згаданих металів, проте оплачується не тільки добувати її, але і фабрика продукує з цієї руди у велитенських розмірах згадані три метали, передовсім нікель, доконче потрібний до виробу сталі, що її потребує сучасний промисл в атомовій добі. Признана нагорода для згаданого підприємства є теж і найкращим відзначенням для нашого молодого науковця і дослідника інж. В. Мацькова за його нову методу продукції, а посередньо і всіх молодих українських науковців та дослідників у вільному світі, де вони мають спромогу виявити свої творчі здібності, проявити організаційний хист та займають уже передові місця в науково - дослідних і промислово - виробничих ділянках.

М. Х.

Український Літературно Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що у п'ятницю 6-го грудня 1957 р. відбудеться доповідь доцента Вадима Павловського на тему: „Державна Українська Академія Мистецтв у Києві", з нагоди 40-ліття заснування. Початок о год. 8 вечора.

В Ню Йорку відбулися збори буковинців

Ню Йорк. — Дня 23 листопада ц. р. відбулися тут чергові загальні збори Центрального Об'єднання Буковинців Українців ЗДА. Збори прийняли звіт управи і кураторії фонду д-ра В. Залозецького та уділили абсолюторію уступаючій управі. Вибрано нову управу у такім складі: на голову переобрано знов інж. Івана Жуковського і переобрано знов таких членів управи: перший містоголова Петро Григорович та секретар Микола Шпитко. Далі вибрано на скарбника Степаниду Жуковську, на організаційного референта, Василя Шерея і членів управи без окремих функцій Філярета Лукіяновича та Юліяна Нанасси. На заступників членів управи вибрано д-ра Івана Новосівського, д-ра О. Соколишина і Юрія Чорного. До котрольної комісії вибрано о. Олександра Циганюка, д-ра Василя Мизака і Артемиду Мареш-Джулинську. До управи входять також і кожночасні голови місцевих буковинських громад, як містоголови.

Збори переіменували фонд д-ра В. Залозецького на „фонд імени д-ра Вол. Залозецького" з тим, що крім допомоги самому д-рові В. Залозецькому управа може у міру можливости і потреби уділяти з цього фонду допомогу ще й іншим буковинцям.

Збори рекомендували управі іменувати кураторами фонду ім. В. З. знову д-ра І. Новосівського та о. О. Циганюка.

Прийнято також до відома — з подякою — звіт члена видавничої комісії недавно виданої книжки „Буковина" та намічено для Ц. О. Б. У. плян праці на наступну дворічну каденцію.

Управа Ц. О. Б. У.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Невже ж демобілізація патріотизму поглиблюється?

Сумно було в залі Нар. Дому 24 листопада, в дні відзначення важливої дати, коли 40 років тому у столиці, в Києві, залопотіли перші національні прапори збройних сил України. Сумно було, бо, не вважаючи на підготовчу працю Громадського Комітету, до якого за ініціятивою ОбВУА ввійшли майже всі організації міста, не вважаючи на голосну реклямy й багату програму, на Святі з'явилося тільки 92 особи за квитками. Дві треті крісел (очевидно й простора ґалерія) світили пусткою. Не з'явились не тільки соціялісти, але й ті, які соціялістам роблять докори за те, що під час Нац. Революції в 1917—20 рр. не доцінювали ваги українського війська. І присутнім на залі пашіло лице від сорому за цей наявний упадок патріотичних почувань!

Коли, відкриваючи Свято 40-річчя Відродження Українських Збройних Сил, п. Л. Футала сказав: „...хочемо передати молоді віру в перемогу, традицію і наказ до бою в слушний час..." я зглибив трагіку „вопіющого в пустині". Цієї молоді на залі майже зовсім не було...

Кілька слів до програми.

Духова оркестра СУМА під диригентурою д-ра Б. Кушніра відіграла 2 стрілецькі пісні і 2 марші — запорозький і „Аїди". Виступ виявив, що оркестра робить добрі поступи і що буде справжньою красою наших національних свят і концертів. Солістка п. Ст. Демрей пригадала після довшого часу свій милий і звучний голосочок. Майстерний супровід дала відома піяністка п. І. Решетилович. Квартет Бандуристів під пров. П. Потапенка не міг зійти зі сцени без наддатків на домагання авдиторії. Панна Є. Юрківна виявилась доброю декляматоркою. На окрему увагу заслуговує доповідь д-ра Ст. Горака; цікава своєю ретроспекцією і міркуваннями та добре виголошена. Похвала належиться передусім за об'єктивність, без яскравого підкреслювання власних переконань.

Слаба фреквенція залишила напевно гіркоту в членів Гром. Комітету за вложений труд і турботу, спричинену дефіцитом, який треба буде покрити.

В. Несторович.

Клівленд, Огайо

Листопадові Роковини в східній частині міста.

10-го листопада в залі „Українського Дому" вшанувало українське громадянство східньої частини міста Клівленду 39-ті роковини Листопадового Зриву святочними сходинами. Листопадову програму підготовив і перевів 364-ий Відділ УНС — Братство св. Василія Великого.

На початку сходин відспівано молитву „Боже, вислухай благання", після чого голова Відділу п. Григорій Кукіз відкрив сходини, підкреслюючи вагу Листопадового Чину та згадуючи Тих, що, жертвуючи Батьківщині своє життя, відійшли від нас назавжди. Опісля всі присутні відспівали „Ой у лузі червона калина". — Святкову доповідь виголосив д-р Тарас Антонович. Він коротко пригадав події з-перед 39 років у Львові та вказав на те вічне, загально - українське в Листопадовому Чині, що не дає кожному, у кого тече в жилах українська кров, забути про нашу поневолену Батьківщину. Змістовну й добре виголошену доповідь закінчив бесідник закликом: Свідомі положення, в якому тепер країна перебуває, ми не смісмо спочити в боротьбі за найвище добро Нації доти, доки над Києвом і Львовом не засяє золотим сонцем волі український національний прапор! — По доповіді відспівали присутні спонтанно „Не пора, не пора". — Гарну декламацію Р. Купчинського п. н. „Листопад" виголосила 11-літня Анна Брездун, вбрана в український народній стрій, почім відчитав д-р Тарас Антонович Листопадові відозви Української Влади у Львові, що зробило помітне враження на присутніх, тримаючи їх весь час у великому зацікавленні першими суверенними актами молодої української Держави. — Треба відмітити святочний, піднесений настрій у присутніх на залі... У спомині Листопадових Роковин кожний ще раз усвідомлював собі, що був у нашій недавній історії Великий День, коли сам нарід здібний і гідний був про своє існування рішати! — Свято закінчено відспіванням українського національного гимну! — Переведена, на заклик п. Г. Кукіза, збірка принесла суму 25 долярів, що її призначено на цілі українських інталідів.

(— нсич)

„Українські письменники на поштових марках".

Інж. Юрій Яремкевич, невтомний діяч нашої громади в різних ділянках її організованого життя, використав форум американського філателістичного т-ва „Гарфілд Перрі Стемп Клаб" для пропаґанди українського імени. Цей поважний клюб міститься в Голенден готелі і веде живу філателістичну діяльність від 1890 р. Тепер має 290 членів.

27 вересня доповідав на тему „Історія мого родинного містечка" (в Західній країні), ілюструючи поштовими печатками на ковертах тої місцевости всі держави і окупації за час його життя (сім режимів шістьох пануючих народів!). Факти і спосіб виснень зацікавив слухачів, які знають виключно одну владу свого народу.

На їх запрошення 16-го листопада інж. Яремкевич влаштував для них малий „український вечір", на якім сам довше доповідав про „українських письменників на поштових марках", п. Марта Кульчицька при його форт. супроводі співала по одній пісні даного письменника, а панни Дарія Голубець і Віра Грабець рецитувала в англійських перекладах уривки творів. Одночасно з тим запрезентували на собі наш народний одяг. Доповідач розказав основні відомості про нашу Батьківщину, показуючи багато світлин і на спеціяльно розмальованих картонах поштові марки (через епідіяскоп клюбу).

Три держави видали марки в честь трьох наших найбільших поетів, а це Шевченка вшанували: Україна 1921, СССР 1923 і 1939, Франка: СССР 1956 і Румунія 1956, а Л. Українку: СССР 1956.

Вечір був успішний і виконавці заслужили подяки слухачів, а також української громади за ширення правди в клітинах великого промислового міста.

Степан Кікта,

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 9.

	Передплата	Пожертва	Разом
Я. Крупа, Марлборо	8.00	2.00	
І. Бішко, Бруклин	5.00	5.00	
Н. Прегар, Мінеаполіс	4.00	6.00	
С. Лапчак, Монтреал	4.00	2.00	
М. Наконечний, Едмонтон	4.00	1.00	
К. Шишкар, Бабилон	4.00	1.00	
Д-р А. Слюсарчук, Дітройт	4.00	1.00	
К. Гарасимів, Мілвокі	4.00	1.00	
П. Ямняк, Кліфтон	4.00	1.00	
Н. Боднаренко, Елизабет	4.00	1.00	
М. Данчук, Нюарк	4.00	1.00	
С. Шиповський, Нікл Кров	4.00	1.00	
В. Кручовий, Річмонд Гіл	4.00	1.00	
В. Дідик, Дітройт	4.00	1.00	
М. Кришталь, Шикаго	4.00	1.00	
О. Ганушевська, Потакет	4.00	1.00	
В. Корсунь, Бронкс	4.00	1.00	
Я. Цюк, Филаделфія	4.00	1.00	
Д-р З. Михайлюк, Ендерлін	4.00	1.00	
С. Покора, Пасейк	4.00	1.00	
Г. Левуш, Елмайра	4.00	1.00	
Е. Піндичук, Гемден	4.00	1.00	
А. Рудзінський, Гартфорд	4.00	1.00	
І. Сіренко - Сірий, Шикаго	2.00	3.00	
А. Сава, Шикаго	1.00	1.00	
А. Бабенко, Клівленд	5.00		
М. Семків, Шикаго	4.00		
М. Міць, Стов	4.00		
В. Слюзар, Канора	4.00		
М. Пинка, Джерзі Сіті	4.00		
О. Тарнавський, Торонто	4.00		
В. Дубицький, Шикаго	4.00		
В. Михалович, Честер	4.00		
Г. Гринків, Шикаго	4.00		
В. Знак, Филаделфія	4.00		
Д-р Г. Мельникович, Берклей	4.00		
Р. Бартків, Ню Йорк	4.00		
Лисенко, Пітсфілд	4.00		
Н. Білинська, Мілтон	2.00		
Я. Погорецький, Рачестер	1.00		
В. Січкович, Шикаго	1.00		
Ф. Шершанович, Коговс	1.00		
В. Пархуць, Нюарк	1.00		
В. Углов, Камсак	1.00		
Н. Курилко, Ст. Пол	1.00		
О. Стефанишин, Бруклин		5.00	
Н. Поточняк, Натал		5.00	
П. Волк, Трумбул		5.00	
Л. Гуцалюк, Ню Йорк		5.00	
Д-р В. Когутяк, Ютика		2.50	
Л. Шелевич, Шикаго		2.00	
М. Пудік, Шикаго		2.00	
О. Семчишин, Ню Йорк		2.00	
І. Лобів, Филаделфія		2.00	
О. Демчишин, Филаделфія		2.00	
І. Сидор, Асторія		2.00	
Д-р І. Ризій, Хагрін Фолс		2.00	
П. Архетко, Рачестер		2.00	
Д-р А. Базар, Торонто		2.00	
Н. Белос, Клівленд		2.00	
І. Демчук, Форест Гіллс		2.00	
І. Білоус, Дітройт		2.00	
І. Колачко, Шикаго		2.00	
М. Гавришків, Шикаго		2.00	
І. Мацкула, Балтімор		1.00	
І. Семуляк, Боффало		1.00	
М. Стеткевич, Клівленд		1.00	
П. Марцінюк, Парма		1.00	
Н. Чубіняк, Бінґгемтон		1.00	
Ю. Коновів, Нюарк		1.00	
І. Мокринський, Нюарк		1.00	
І. Швець, Джефферсон		1.00	
П. Вацишин, Омага		1.00	
В. Кикіш, Шикаго		1.00	
Бораковський, І. Морічес		1.00	
Н. Гец, Вілмінґтон		1.00	
М. Чорний, Гемтремк		1.00	
Г. Матуриак, Амгерст		1.00	
Разом	$ 161.00	$ 102.50	$ 263.50
Раніше проголошено	$ 867.90	$ 1,070.20	$ 1,938.10
Разом все . . .	$ 1,028.90	$ 1,172.70	$ 2,201.60

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Ія Мацюк і Михайло Мінський

(Їх виступи в Ню Йорку)

В Ню Йорку відбулися два небуденні і дуже цікаві виступи відомих мистців-співаків п-ні Ії Мацюк (в камерному концерті) і п. Михайла Мінського в ролі Скарпія (в опері „Тоска" Пуччіні).

Ці два виступи відбулися один за другим, але в різних точках Ню Йорку, тому дозволю собі разом про них писати.

Михайло Мінський

22 листопада, оперове товариство „Караван", під керівництвом диригента Леона Барзіна, в приміщенні клюбу Крайст Чирч Методіст (ріг 60 вул. і Парк Евню) поставило оперу Пуччіні „Тоска". Як відомо головним фундаментом всіх оперових вистав є симфонічна оркестра, якої в цьому випадку не було. Вся опера йшла під фортепіян, а тому не можна говорити серйозно про оперову виставу. Можна лише сказати про мистецький провід, про голоси співаків, про їх сценічність та інтерпретацію ролі.

Звужуючи ще більше маштаби рецензії, хочу сказати, що в основному йдеться про баритона Мінського в партії Скарпія, тим більше, що після його „вбивства", (другий акт) я силою обставин змушений був, на жаль, залишити виставку, не дослухавши останнього акту. Отже говорю тільки про Мінського - Скарпія.

Я вже давно не чув його в відповідальних виступах і тепер мушу сказати, що був приємно вражений його ростом і досягненням в оперовій ділянці. Його Скарпія був сценічно правдивий і переконливий тип жорстокого тирана, а співочо проведення бездоганно. Беручи до уваги зовсім не легку вокальну фактуру партії Скарпія, та до того ж не в італійській, а в англійській транскрипції, (вся опера йшла в англійській мові), — треба вважати опанування її — великою перемогою п. Мінського. Він має в своєму репертуарі, якщо я не помиляюсь, вже чотири, або, здається, п'ять оперових партій.

Повертаючись до Скарпія, мушу подати декілька завваг. Хоч страшний тиран, шеф поліції, і допускає в деяких місцях злобні вигуки замість певних нот — але цих вигуків було трохи забагато. Треба мати на увазі, що три, або часом іноді навіть і два рази вжитий один і той самий інтерпретаційний ефект, вже буде слабий від першого разу, і незапобіжно ослабить кульмінаційну динамічну лінію всієї опери.

Друга заввага: Хоч Скарпія по суті є поліцай і тиран, але він походить з аристократичного роду і тому зовсім по своїх манерах він є джентельмен. Цього не було підкреслено в повній мірі. Момент передсмертних конвульсій п. Мінський передав сильно і переконливо.

В двох актах, що я їх чув, можна було помітити тверду руку музичного керівника, але про самого диригента за відсутністю оркестри, на жаль, нічого не можна сказати.

П. Мінський (єдиний українець в групі) позитивно відрізнявся від інших і мав великий і цілком заслужений успіх.

Ія Мацюк

23-го листопада Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку влаштував в залі Джуньйор Гай Скул перший виступ в Ню Йорку нашої гості з Бразилії, відомої співачки — Ії Мацюк.

Для багатьох українців, які знали її ще до еміграції мої атестації, очевидно будуть непотрібні. А для багатьох, які чули її вперше, вона з'явилася цілком сформованою, з великою вокальною культурою і прекрасним тембром голосу — співачкою. Її оксамитний голос свобідно звучить у всіх реґістрах. Хіба може тільки в самих крайніх він трохи змінюється і уступає завжди чарівній середині.

Але пізнати голос виконавця, що сам його вивчає і пізнає роками, визначити його долину і гору, усвідомити його спроможності і можливості після тільки одного переслухання — важка задача.

Даремно дехто думає, що зробити оцінку мистця тільки на підставі власного смаку — річ корисна і потрібна. Адже тоді б ми зустрілися з великою кількістю оцінок, з яких одна другу виключає.

Завдання критики — розгадати творчий потенціял, усвідомити технічний арсенал мистця, а вже тоді говорити, наскільки широко і глибоко даний співак розкрив свої можливості в концерті, який може бути більше, або менше вдалим.

Переходячи до об'єктивної оцінки пані Мацюк, треба в першу чергу усвідомити собі, що на нашому (зокрема нюйоркському) мистецькому небозводі не легко відшукати серед наших співачок таку, яка б відважилась сама провести (і то на певному високому рівні) таку важку і різноманітну програму. Віддавши дань, вже трохи змертвілим, в камерному виконанні, оперовим фраґментам, Страделля, Дуранте, Бетговен, Моцарт, Пуччіні) співачка продемонструвала декілька гарних творів сучасних бразилійських композиторів, які, насторожена перед тим авдиція, прийняла з захопленням. Остання частка програми складалася тільки з творів українських композиторів; Лисенка, Січинського, Людкевича, Лопатинського, Нижанківського, Лиська і Фоменка.

Тут не було мініятюр. Навпаки, майже кожен твір вимагав великої емоційної напруги, високої майстерности і тактики. Всі вони прозвучали у п. Мацюк як живі уривки нашого життя, як свідки нашої далекої, прекрасної і сумної вже тепер минувшини. Від цієї останньої частини програми віяло сумом, недолею і жалем.

Було б дуже добре, якби концертанти при складанні програм вкладали між драматичні твори й світлі життєрадісні. Та, щоправда, українські композитори (перший у цьому каюсь я) мало написали таких творів. Але цей останній захід ні в якій мірі не може послабити враження, яке залишилось від мистецтва нашої бразилійської гості — Ії Мацюк.

На концерті в залі було дуже багато людей, які вимагали наддатків і квітами виявляли своє захоплення співачкою, що мала направду великий успіх. До цього успіху не в малій мірі спричинилася піяністка пані Е. Чапельська, яка досвідчено і майстерно акомпаніювала співачці.

Микола Фоменко.

Наукове засідання вашинґтонської групи УВАН

14 листопада у Вашинґтоні відбулося Наукове Засідання місцевої Групи Української Вільної Академії Наук у ЗДА. На ньому прочитано і обговорено дві доповіді: 1. „Цензурний примірник „Досвіток" П. О. Куліша" — доп. В. І. Кедровського і 2. „Критичний огляд праці І. І. Пільгука про Т. Г. Шевченка" — доп. П. В. Одарченка.

В І. Кедровський дав опис і аналізу унікального примірника „Досвіток" П. Куліша, видання 1862 року, на якому рукою П. Куліша, зроблено багато поправок і додатків. Цей примірник був переданий автором до царської цензури. Цензурне Управління зробило свої помітки на примірнику, викреслило окремі місця, прибило печатку „Московскаго Цензурного Комитета" і дало на друк, зформулювавши його такими словами: „Дозволено цензурою. Москва 30 Іюля 1898 г. Под непременным условием применения правил русского правописания". Дозвіл підписав цензор князь Шаховской.

Цей цензурний примірник „Досвіток" П. Куліша становить велику цінність як унікальний примірник з помітками, поправками і додатками, зробленими власною рукою П. О. Куліша. Ще більшу цінність має цей примірник для встановлення повного тексту окремих творів П. Куліша. На цьому цензурному примірнику автор дописав багато додатків, які царська цензура скреслила. Отже цей примірник „Досвіток" дає можливість відновити автентичний текст автора, не зіпсований царською цензурою.

Доповідач показав цей унікальний примірник „Досвіток" П. Куліша присутнім на засіданні членам групи УВАН і гостям і прочитав ті додатки і вставки, які зробив П. Куліш.

Деякі додатки ввійшли в третє видання „Досвіток", видруковане в Харкові в 1899 р. російським правописом, згідно з вимогами цензури. Але багато додатків П. Куліша царська цензура скреслила, особливо в поемі **„Великі Проводи"**. В кінці 2-го розділу пісні 3-ої у Львівському видані „Творів" П. Куліша (т. I, стор. 174) стоять крапки після останнього рядка: „Корогов між козаками". В цензурному примірнику рукою П. Куліша в цьому місці були додані такі рядки:

„Ой, ви, козаченьки,
Ви, хижацькі слуги,
І ви, вбогі гречкосії!
Ой, годі вам, браття,
Неситому панству
Хилить під кормигу шиї.
Ой, хапайте браття,
Хто кий, хто дрючину
На вельможную спину,
Вирятуймо, браття,
З тяжкої неволі
Свою рідну країну.

Ой, годі ж вам, браття,
Жито засівати
По шляхетському полі,
Гей, зорімо, браття,
Свою предківщину
Та засіймо святу волю!

Ці рядки цензура викреслила, і тому вони не ввійшли в видання творів П. Куліша. Так само в кінці 3-ого розділу пісні 3-ої цензура викреслила 54 рядки. Тут є, наприклад, такі революційні заклики до боротьби українського народу за свою волю:

„Розкується, поскидає
Кайдани Вкраїна,
Аби в усіх була воля
І дума єдина...
„Слава тому, хто поляже
За вбогого брата
І онукам перекаже
Вставати на хата.

Вкінці книжки на шести додаткових листках рукою П. Куліша написані так звані „Приписки". Текст цих „приписок" вміщено в трохи зміненому вигляді в львівському виданні творів П. О. Куліша 1908 р. Але деякі „приписки" не надруковані у львівському виданні

Доповідь В. І. Кедровського викликала жваве обговорення. Учасники дискусії висловили однодушну думку про потребу опрацювання і надрукування цієї доповіді в якомусь науковому виданні.

П. Одарченко дав огляд книжки І. Пільгука „Т. Г. Шевченко — основоположник нової української літератури". 1954. Доповідач на конкретних прикладах показав, як Пільгук фальшує життя і творчість великого українського поета. Пільгук перекручує ідейний зміст творів Шевченка, зокрема таких творів як „Розрита могила", „Великий Льох" та інш. Пільгук намагається показати Шевченка як російського патріота, а його творчість як продукт впливу російської літератури. Про „Кавказ" Пільгук пише, що в цьому творі нібито висвітлена „тема про єднання братніх народів". Навівши Шевченкову цитату „На всіх язиках все мовчить..." Пільгук, не аналізуючи цієї цитати Шевченка, поспішає порівняти її з „висловленням" Пушкіна: „У свій час Пушкін відзначав: „Молчит закон — народ молчит". І навіть, пишучи про „Заповіт" Шевченка, Пільгук, замість дати аналізу цього твору Шевченка, знову ж таки пригадує цитату з Бєлінського, яка ніякого відношення не має до „Заповіту" Шевченка. Всю творчість Шевченка Пільгук характеризує чужими словами про чужих письменників сказаними. Зразком такої „характеристики" є Пільгукова характеристика поеми Шевченка „Катерина": „Словами Леніна, адресованими до творчости Некрасова і Салтикова-Щедрина, можна схарактеризувати викривальну роль Шевченкової поеми „Катерина". Своїми власними словами, адресованими до творчости Шевченка, Пільгук не сміє характеризувати поеми „Катерина".

Доповідач робить такий висновок: „Книжка Пільгука — це документ небувалого поневолення людської думки". **П. В.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВЕСТ ПУЛМАН, Ілл. — С-во Рож. Пресв. Богородиці, Відд. 216, повідомляє всіх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю 8-го грудня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі під ч. 12205 Парнел Еве. Проситься всіх членкинь обов'язково прибути, маємо важливі справи до полагодження, як також буде вибір уряду на 1958 рік. — П. Мацян, предс.; Р. Білик, кас.; А. Сосновська, фін. секр.

ГЕРИ, Інд. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 100, повідомляє всіх своїх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 8-го грудня, о год. 2-ій по пол., в International Institute 15th Ave. & Madison St. Проситься членів прибути, з огляду на важливі справи до полагодження а також звіт Управи та вибір нової Управи на слідуючий рік. Позамісцевих членів проситься прислати свої вкладки на час. — Я. Крук, предс.; А. Цебак, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. — **Річні збори** Т-ва „Зап. Січ". Відд. 363, відбудуться в неділю, 8-го грудня 1957 р., в домі при 1003 Брук вул., о год. 2-ій по пол. Проситься всіх членів прибути, з огляду на важливі справи до обговорення. Буде вибір Управи на 1958 рік. — О. Іванців, предс.; Д. Базів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 334, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у другу неділю по першім, 8-го грудня, о год. 1-ій по пол., в УНДомі, в залі, де звичайно. Проситься членів прибути, вирівняти всі свої залеглості. На зборах будуть обговорені справи, зв'язані з **Річними зборами**, які відбудуться у січні 1958 р. — Н. Задирецький, предс.; С. Боганек, кас.; Г. Демкович, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — **Річні загальні збори** Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158, відбудуться в суботу, 7-го грудня 1957 р., о год. 7:30 веч., в УНДомі при 216-218 Grand St. Проситься всіх членів взяти обов'язкову участь у зборах, з огляду на річні збори. — С. Бродик, рек. секр.

БОФФАЛО, БЛЕК РАК. — **Річні збори** Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 304, відбудуться в неділю, 8-го грудня, о год. 7-ій веч, у парохіяльній залі — 158 Germen St. Проситься всіх членів прибути, буде вибір Управи на 1958 рік. Довгуючим членам пригадується, щоб до кінця року вирівняли свої залеглі вкладки. Хто не буде на зборах, підлягатиме карі. — М. Завіский, голова; І. Грицковян, кас.; М. Гнатик, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Б-во св. Василія Великого, Відд. 364, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 8-го грудня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в УНДомі — 3161 East 93rd St. Проситься довгуючих членів, щоб прийшли при кінці року і вирівняли свої залеглі вкладки, щоб не переносити довгу на другий рік. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Т-ва „Сокіл", Відд. 336, відбудуться в неділю, 8-го грудня, о год. 1-ій по пол. Проситься всіх членів прибути на збори, а довгуючих членів ще цього року вирівняти свої залеглості. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. Ай. — С-во „Любов", Відд. 177, повідомляє всіх своїх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 8-го грудня, точно о год. 2-ій по пол., в церковній залі — ріг Public St. Просимо всіх членів прийти, вислухати звітів та вибрати Управу на 1958 рік. Просимо також вирівняти всі свої довги, найдалі до 25-го грудня 1957 р. — І. Лаба, секр.

КУРТІС БЕЙ, Мд. — С-во Неп. Зач. Преч. Діви Марії, Відд. 290, повідомляє всіх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 8-го грудня, о год. 2-ій по пол., в церковній залі — 1506 Church St. Просимо всіх членів прийти і привести зі собою нових членів, щоб вписати їх до УНСоюзу. — М. Хома, предс.; М. Іванюк, секр.; Ю. Гарт, кас.

КОТСВІЛ, Па. — Т-во ім. Б. Хмельницького, Відд. 248, повідомляє своїх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 8 грудня 1957 р., о год. 11:30 рано. Буде звіт Контр. Комісії та вибір Управи на 1958 рік. Неприявний член підлягає карі. — М. Кобилянський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во „Запорозька Січ" Відд. 251, матиме збори в неділю, 8-го грудня, зараз по співанім Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th St. — В. Козир, предс.; Д. Шмаґала, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю, 8-го грудня, в церковній залі — 2280 W. 7th St., зараз по співанім Службі Божій. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

МОНЕССЕН, Па. — Б-во св. ап. Петра і Павла, Відд. 338, повідомляє, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 8-го грудня 1957 р., о год. 1:30 по пол., в Укр. Домі — при 2-ій вул і 213 Скунмекер Еве. На порядку: вибір уряду на 1958 рік. Проситься членів прийти і вирівняти свої довги. — П. Янковський, секр.

ГЕМТРЕМК, М. — **Річні загальні збори** Т-ва ім. М. Шашкевича, Відд. 94, відбудуться в неділю 8-го грудня, о год. 1:30 по пол., в залі УДК — 2376 Grayling. На порядку: звіт з річної діяльности, звіт Контр. Комісії та вибір Управи на 1958 р. З огляду на важливі справи до вирішення, присутність всіх дорослих членів обов'язкова. — О. Кушпик, предс.; Е. Зубальський, фін. секр.; Й. Морозовський, кас.; М. М., рек. секр.

КАМПБЕЛЛ, О. — Т-во „Сокіл", Відд. 218, повідомляє своїх членів, що **Річні збори** відбудуться в неділю, 8-го грудня, о год. 2-ій по пол., в Н. Домі — 165 Gardon Ave. Проситься членів і членкинь, а зокрема урядників прийти на збори. На порядку: звіти діючих урядників і К. Ком.; вибір нових урядників на 1958 р. Пригадується тим урядникам, які брали участь на окремих зборах, 16 грудня 1956 року, що передконвенційна кампанія за приєднанням нових членів до УНСоюзу — кінчається. Ще раз пригадується, щоб членські дитячі вкладки всі родичі вплачували на час. — П. Лесоґоніч, предс.; М. Стахура, секр., кас.; М. Бури, Д. Стахура, С. Бурий, контролери.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 19-ти мільйонового майна організації!

ТАРЗАН, ч. 3975. Малий промах!

THE FRENCHMAN HURLED THE AX WITH VIOLENCE, BUT TARZAN TWISTED ASIDE, DODGING THE SHINY BLADE!

IN FINAL DESPERATION HENRI TURNED AND JUMPED ON SOME FLOATING LOGS STORED IN A NEARBY LAKE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Француз з страшною силою кинув сокиру, але Тарзан відскочив набік, перехитривши блискуче лезо!

В крайній розпуці Генрі обернувся і перескочив на колоди, що плавали поблизу в озері.